

LAKIALOITE 16/2014 vp

Laki perusopetuslain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Suomella on kansakuntana lähes tuhatvuotinen kristillinen historia. Kristinuskon kautta maamme välittyneet kulttuuriarvot, tapanormit ja yleiset moraalikäsitkset ovat vaikuttaneet ratkaisevalla tavalla maamme kansallisen identiteetin ja elämänmuodon muovautumiseen. Pitkälti tämän tosiasian vuoksi peruskouluissamme on kymmeniä vuosia uskonnonopetuksen ohella myös tietoisesti sisällytetty kulttuurikristillisiä elementtejä muun muassa koulujen aamunavauksiin sekä joului- ja kevätjuhliin.

Viimeisten parin vuosikymmenen aikana tapahtuneet yhteiskunnalliset muutokset ovat kuitenkin asettaneet Suomen uskonnollisen profiilin säilymisen tulevaisuudessakin evankelisluterilaisena vaakalaudalle. Lisääntyneen ei-kristittyjen yksilöiden maahanmuuton, radikaalien vapaa-ajattelijoiden painostuksen kiihtymisen sekä yhteiskunnan yleisen sekularisoitumisen vuoksi maamme kristityn enemmistön oikeus vaalia kulttuurikristillistä identiteettiään on tullut vakavalla tavalla uhatuksi. Kulttuurikristillisen identiteettimme merkitystä suomalaiselle elämänmuodolle ei voida millään muotoa vähätellä. Hyvinvointivaltiomme sekä kansallinen yhteisöllisyyteemme ammentaa voimansa hyvin paljon kristillisyydestä. Suomalaisten lainsäätäjien olisi siis pyrittävä toiminnassaan vahvistamaan maamme kulttuurikristillisyyttä ja pidättäytyttävä murentamasta sen perusteita muun muassa uskonnonvapauten vetoamalla. Jokaisella yksilöllä on loukkaamaton oikeus maamme perustuslain 11 §:n nojalla olla osallistumatta omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen.

Kuitenkin yhtäläinen absoluuttinen oikeus on myös taattava niille henkilöille, jotka haluavat tunnustaa ja harjoittaa kristillistä uskontoaan sekä ilmaista näin omantunnonvapautaan. Eräät merkittävät tahot ovat kuitenkin monikulttuurisuusideologisessa perustuslain tulkinnessaan laiminlyöneet maamme evankelisluterilaisen enemmistön oikeutta omaan kristilliseen identiteettiin.

Perustuslakivaliokunnan vuonna 2002 tekemä mietintö (PeVM 10/2002 vp) on toiminut pitkään juridisena ohjenuorana maamme kouluille niiden juhlatraditioiden järjestämisessä, joihin liittyy kulttuurikristillisiä elementtejä. Kyseisen mietinnön mukaan koulujen juhlatraditiot ovat osa suomalaista kulttuuria eikä niitä voida pitää suvaitsevaisuuden nimissä uskonnon harjoittamiseksi katsottavina tilaisuuksina yksittäisen virren laulamisen johdosta. Tätä Suomen ylimmän perustuslakia ja muita lakeja tulkitsevan elimen kantaa tuki eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen viime vuoden elokuussa antama ratkaisu (Dnro 2488/4/13) koskien koulujen kevätjuhlien suvivirsikäytäntöjä. Apulaisoikeusasiamies ei katsonut ratkaisussaan aiheelliseksi puuttua suvivirren asemaan osana suomalaisia kevätjuhlaperinteitä, sillä virttä ei hänen mielestään voinut pitää sisällöltään korostetusti uskonnollisena, jolloin se olisi loukannut yksilön perustuslaillisia oikeuksia olla osallistumatta omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen. Kyseisessä ratkaisussa apulaisoikeusasiamies huomautti lisäksi ottaneensa ratkaisussaan huomioon sen, että "suvivirsi on vahvasti suo-

malaiseen traditioon vakiintunut ja perinteinen osa koulujen kevätjuhlia".

Apulaisoikeuskansleri päätyi tuoreessa päätöksessään (Drno OKV/230/1/2013) erilaisiin johtopäätöksiin perustuslakivaliokunnan vuoden 2002 mietintöön sekä apulaisoikeusasiamiehen viime elokuiseen ratkaisuun nähden koskien kouluissa harjoitettavia kristillisiä traditioita. Apulaisoikeuskansleri otti ratkaisussaan perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussäännökseen ja 22 §:n perusoikeuksien turvaamisvelvoitteen, yleiseen monikulttuurisuustrendiin ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) kantoihin vedoten korostetun kriittisen kannan kouluissa harjoitettaviin tapahtumiin, jotka sisältävät kulttuurikristillisiä elementtejä. EIT ei kuitenkaan ole tehnyt mandaattinsa sisällä koskaan sellaista ennakkopäätöstä, joka kehottaisi Euroopan ihmisoikeussopimuksen ratifioineita maita kitkemään kouluistaan kaikki kulttuurikristilliset aspektit, mitä oikeuskansleri ei vastauksessaan tuo esille. Apulaisoikeuskansleri kokee uskonnollisiin vähemmistöihin kuuluvien yksilöiden sekä uskonottomien kärsivän negatiivisen ja positiivisen uskonnonvapauden kannalta niin paljon tietyn vakaumuksen ohjaamista koulujen ylläpitämistä tapahtumista, että niiden järjestäminen pitäisi lopettaa. Apulaisoikeuskansleri erityisesti korostaa ratkaisussaan moniarvoisuuden, suvaitsevaisuuden ja avarakatseisuuden roolia demokraattisen yhteiskunnan tunnusmerkkeinä, joita eivät tue kouluissamme esiintyvät kulttuurikristilliset elementit. Apulaisoikeuskanslerin ratkaisussa huomio kiinnittyy myös siihen, että hänen mielestään enemmistön näkemykset eivät saa demokratiassa aina voittaa. Tästä apulaisoikeuskanslerin väittämästä herää kuitenkin kysymys, että jos demokraattinen enemmistö ei saa Suomessa määrittää täällä noudatettavia kulttuurillisia normeja ja arvo-

ja, niin mihin suomalainen kansanvalta tulevaisuudessa sitten perustuisi. Tietoisesti julkisen vallan taholta ylikorostettu suvaitsevaisuus- ja moniarvoisuusideologia ovat yhteiskuntamme arvoperustoiksi liian hataria sekä erilaisten erityisryhmien mielivaltaan pahimmassa tapauksessa johtavia. Epämääräinen suvaitsevaisuus- ja moniarvoisuusideologia voi lisäksi tasoittaa tietä kohti täydellisen arvoneutraalia yhteiskuntaa, jossa maassamme asuvat henkilöt eivät jaa minkäänlaisia yhteisiä ihmisten välisiin kanssakäymisiin liittyviä pelisääntöjä.

Väestödemografisia tunnusmerkkejä sekä maamme kulttuurista identiteettiä objektiivisin kriteerein tarkastellen Suomi ei ole monikulttuurinen valtio. Monikulttuurisuutta ei myöskään ole kirjattu Suomen valtiosääntöön. Suomen on syytä jatkossa turvata yhteisöllisyyden ja suomalaisen elämänmuodon säilyminen myös siltä osin, että peruskoulussamme oppilaille välitetään kulttuurikristillisiä elementtejä loukkamatta jokaisen koululaisen oikeutta olla uskossa tai uskonnoton. Vähemmistöuskontokuntiin tai uskonnottomiin ryhmiin kuuluville yksilöille on syytä myös jatkossa myöntää oikeus poistua niistä opetustapahtumista, joissa maamme evankelisluterilaiseen enemmistöön kuuluville henkilöille järjestetään peruskouluissa kristillisiä elementtejä sisältäviä aamunavauksia tai jouluja ja kevätjuhlia. Perusopetuslain (628/1998) oppilaan tervettä kasvua ja kehitystä koskevaa 3 §:ää olisi näin täydennettävä siten, että kulttuurikristillisten koulutapahtumien merkitys tunnustetaan kyseisen pykälän tavoitteiden toteutumisessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

perusopetuslain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perusopetuslain (628/1998) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 477/2003,
seuraavasti:

3 §

Opetuksen järjestämisen perusteet

Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Opetuksen tueksi peruskouluissa on niiden järjestämis-

sä tapahtumissa otettava tarpeellisella tavalla huomioon suomalaiseen kulttuuriperintöön kuuluvien kulttuurikristillisten traditioiden vaaliminen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2015.

Helsingissä 3 päivänä huhtikuuta 2014

Vesa-Matti Saarakkala /ps
Timo Soini /ps
Reijo Tossavainen /ps
Olli Immonen /ps
Jussi Niinistö /ps
Reijo Hongisto /ps
Jussi Halla-aho /ps
Ismo Soukola /ps
Mika Niikko /ps
Jari Lindström /ps
Anne Louhelainen /ps
Ari Jalonen /ps
Hanna Mäntylä /ps
Johanna Jurva /ps
Maria Lohela /ps
Ville Vähämäki /ps
Pentti Oinonen /ps
Kimmo Kivelä /ps
Tom Packalén /ps

Arja Juvonen /ps
Pirkko Mattila /ps
Maria Tolppanen /ps
Lauri Heikkilä /ps
Juha Väättäin /ps
Laila Koskela /ps
Anssi Joutsenlahti /ps
Lea Mäkipää /ps
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Martti Mölsä /ps
Esko Kiviranta /kesk
James Hirvisaari /ml1
Kaj Turunen /ps
Kauko Tuupainen /ps
Pentti Kettunen /ps
Osmo Kokko /ps
Teuvo Hakkarainen /ps
Pietari Jääskeläinen /ps